

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An etiam habeat aliquod vbi intrinsecum, & quale: & an etiam
necessario sit in loco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

dicitur: quia nimirum modo indiuisibili est in loco totus in toto, & totus in qualibet parte, vt bene Vasquez disput. 187. num. 5.

12 **A**ssertio V. Angelus non est vbique, sed quisque proprio & certo loco definitur; ac proinde est in loco non quidem circumscriptiue, sed definitiue. Hęc assertio est communis, & certa contra Durandum in 1. dist. 37. part. 2. q. 1. & 2. qui vt bene expendit etiam Suarez hic lib. 4. c. 1. n. 9. planè significat, Angelum simul esse substantialiter (etiãsi Durandus illam presentiam vocet ordinis) vbicunq; operari potest, siue simul, siue successiue; adeoque in omnibus corporibus vniuersi, quamuis illa porro semper multiplicarentur. Vnde etiã q. 2. colligit, Angelum propriè non moueri localiter; ita vt transferatur de loco ad locum; quia non est in loco circumscriptiue, neque definitiue; sed simul est in omni loco, in quo esse potest. Quæ sententia, vt ait Suarez n. 12. sine dubio est plus quam temeraria, & communiter erronea iudicatur.

13 **R**atiõ est. Tum quia Scriptura soli Deo immensitatem & omnipresentiam tribuit, vt suo loco dictum. Tum quia eadem Scriptura, & SS. Patres passim dicunt, Angelos moueri localiter; & vno loco deserto, esse in alio, vt dicitur dubio quinto. Tum quia idem conuincit ratio: Vis enim existendi in loco sequitur perfectionem essendi; ac proinde nulla creatura potest esse immensa, adeoque nec omniprensens in locis multiplicatis in infinitum, nisi infinita; etsi nescio quare Sanctus Thomas 1. sent. loco citato, hanc rationem videatur habuisse pro infirma.

14 **H**inc autem colligitur posterior pars assertionis; quia esse circumscriptiue in loco, est commensuratum loco; ita vt totum locatum toti loco, & pars parti respondeat. Definitiue autem esse in loco, est ita esse in aliquo loco; vt simul non sit vbique, aut alibi; etiãsi res locata interim loco non coextendatur, quia non est quanta. Neque vllius momenti sunt rationes Durandi in contrarium allatæ.

15 **D**icuntur tamè etiam aliquando Angeli loco circumscripti, vt loquuntur Damascenus 2. de fid. capite 3. Athanasius epist. ad Serap. Theodoretus q. 3. in Genes. Gregorius 1. Moral. capite 27. & homil. 34. in Euang. Sed non alio sensu, nisi quia certo loco definiuntur & limitantur; vt ex communi rectè Vasquez cit. disputatione 187. capite 1. Auverro & qua ratione Angelo necessariõ conueniat esse in loco extrinseco, dicitur dubio seq. assert. 6.

D V B I U M II.

Vtrum Angelus habeat etiam aliquod vbi intrinsecum, & quale, & an etiam necessariõ.

S. Thomas 1. p. q. 52. a. 1.

1 **A**ssertio I. Angelus existens in loco, habet etiam intrinsecum vbi, seu intrinsecum modum presentiam, substantiam ipsius Angeli immediatè afficientem, & ex natura rei ab ea distinctum; sine quo existere in loco non potest. Ita ex instituto docent

& probant Molina hic q. 52. a. 1. disp. vii. memb. 5. Suarez Metaph. disp. 51. sect. 3. & 4. & hic lib. 4. c. 2. & sequitur Albertinus tom. 2. predic. Quant. coroll. 15. dub. 1. 3. & 4. vbi citat etiam Scotum in 2. dist. 2. q. 6. Basileum eadem dist. q. 3. a. 2. Richardum in 7. distinct. 37. art. 2. quæst. 1. nec immeritõ, vt dicemus. Eandem assertionem ex recentioribus sequuntur Pesantius & Malonius, quos citat Suarez cit. cap. 2. num. 4.

2 **E**x antiquioribus autem Theologis, tametsi res hæc ex instituto ab eis non fuit disputata, idem significat Richardus in 1. dist. 37. a. 1. quæst. 1. vbi ait, *Formalis applicatio Angeli ad locum est simulitas sua cum loco, vel cum re existente in loco.* Item Henricus quodlib. 2. quæst. 9. dum docet, existentiam Angeli in loco non esse operationem in corpore, nec passionem Angeli à corpore, nec esse nudam substantiam Angeli. Item Alensis 2. part. quæst. 32. memb. 1. dum concludit, posse dici, Angelum non esse in loco, nisi quia est presentis loco; sine dependentia ab ipso; licet antea hac de re obscure fuerit locutus, vt bene expendit Suarez hic lib. 4. cap. 2. n. 16. Fauent etiam Bonauentura in 2. dist. 2. part. 2. art. 2. quæst. 1. Scotus dist. 2. q. 6. Gabriel q. 2. a. 2. Ariminenis q. 2. art. 2. Marsilius in 2. q. 2. a. 2. quatenus aiunt, Angelos esse in loco per suam substantiam; nempe tanquam per fundamentum & subiectum eius rationis, per quam Angelus formaliter est in loco.

3 **C**ontrarium tamen sentit Vasquez disp. 188. capite 7. qui negat eiusmodi vbi Angelicum; in ipsa Angeli substantia inherens; ratus, Angelum non posse per se immediatè esse in loco; sed solum per aliquem modum vniõis realis ad corpus, cui per indistantiam coniungitur; ratione cuius modi dicitur Angelus esse in loco, itemque realiter presentis vel absens, siue distans esse ab aliquo loco vel corpore, vt dub. 3. dicitur & refellitur. Aduersarij etiam huic assertioni videntur illi, qui docent, Angelum solum esse presentem loco per actionem transeuntem, aut applicationem potentiam ad illam; aut alium modum voluntarij Angeli: qui proinde etiam sentiunt, Angelum posse esse nullibi presentem, vt dicemus.

4 **P**robatur vero assertio eõmuni ratione, qua idem, seruata proportione, probatur de corporibus, Quia Angelum v. g. esse in hoc, vel illo loco, est effectus aliquis realis positius in rerum natura, ad quem est motus, & qui per motum acquiritur; nec sequitur ex sola existentia talium rerum, puta ipsius loci, & Angeli: Ergo est aliquid reale illis superadditum. Consequentiã probatur. Quia non potest esse, nec intelligi nouus aliquis effectus realis, sine noua forma, vel modo reali: qua ratione etiam de vniõne animæ cum corpore, deque mysterijs Incarnationis & Eucharistiæ Theologi communiter philosophantur; cum illud principium in omni materia, sic per se & ex terminis necessarium, vt bene Suarez hic cit. cap. 2. num. 5. & agnoscit etiam Vasquez loco cit. qui propterea facit, Angelum non esse in loco extrinseco, quin præter ipsum locum, & actionem transeuntem, sit in ipso Angelo aliquis intrinsecus modus accidentalis, & ex natura rei ab eius substantia distinctus, tametsi postea hunc modum aliter explicet, vt dictum. Et confirmatur. Quia motus localis Angeli, non minus quam corporum, est

aliquid reale & intrinsecum Angelo: Ergo habet terminum realem intrinsecum, qui per ipsum acquiratur, & cum quo identificetur: sed non potest fingi alius, quam Vbi illud, seu modus presentie localis. Ergo, &c.

5 Hoc vero Vbi immediate ac realiter afficere ipsam substantiam Angeli, contra Vasquez & Thomistas assert. 4. referendos, ex eo probatur. Quia Angelus subiective per suammet entitatem substantie, immediate est presentis seu indistans in hoc vel illo loco seu spatio; neque indiget ad hoc vel operatione aliqua, vel illo modo coniunctionis realis cum corpore, ratione cuius illi conveniat esse in loco, seu presentem esse alicubi, ut dicitur dub. 3.

6 Assertio II. Vbi hoc Angelicum est modus quidam accidentalis ipsius Angeli, qui refertur ad predicamentum Vbi. Ita Suarez, & alij citati pro assertione prima. Et quidem esse modum accidentalem, adeoque accidens, ex eo patet, quod in particulari ac in sensu distributivo potest ab essentia & substantia Angeli separari. Non esse vero quantitatem, aut vltimum accidens materiale, patet ex eo, quia est in subiecto plane spirituali, cum quo identificatur. Non esse qualitatem, ex eo probatur; quia hic modus per se motu acquiritur, velut terminus eius intrinsecus; quod nulli qualitati convenire potest; aliis enim motus localis esset alteratio. Nec potest esse sola ac mera relatio presentie; etsi ita locutus videatur Scotus loco citato. Tum quia nec ad relationem per se est motus. Tum quia relatio presentie necessario requirit & supponit fundamentum; quod aliud esse non potest, quam modus ille absolutus, in substantia Angeli existens, quem vocamus intrinsecum eius Vbi. Qui proinde ad predicamentum Vbi refertur. Et vero putant Molina hic quaest. 53. articulo 1. & Suarez cit. disput. Metaph. 51. sec. 4. & rursum hic libro 4. capite 2. num. 13. Vbi hoc Angelicum, habere cum Vbi corporeo sufficientem proportionem & convenientiam, ut ab utroque communis conceptus vniuocus abstrahi possit, quo simul in eodem predicamento ponantur: quod non displicet. Nihilominus enim, hoc etiam concessio, stat assertio 4. dubio primo ex Sancto Thoma proposita; quia aliud est locus extrinsecus; aliud Vbi intrinsecum, in qualicumque demum loco: siquidem hoc absolute etiam sine omni loco extrinsecum esse potest, ut dicemus. Neque Scotus dum eam relationem vocat, intelligit meram relationem, quam nos predicamentalem dicimus; sed relationem transcendentalem, quam ipse alias extrinsecum aduenientem solet dicere; qui proinde a nostra sententia re ipsa non discrepat.

7 Assertio III. Vbi hoc intrinsecum Angeli per se non dependet a loco seu corpore extrinsecum; neque ad illum adeo transcendentalem habet relationem; sed ad spatium, vel quasi spatium, in quo Angelus constituitur. Ita Molina loco cit. Suarez lib. 4. cap. 8. Albertinus & alij loc. cit. qui hunc modum agnoscunt; tamen Vasquez de suo illo modo, per quem Angelum putat esse in loco, oppositum asserat, ut dicitur dubio sequenti. Ratio sumitur ex dictis. Tum quia Angelus quoad suam existentiam a loco extrinsecum nullo modo dependet;

cum tamen hoc modo carere vndiquaque non possit, ut dicitur. Tum quia vbi intrinsecum immotum & inuariatum existit, quamdiu Angelus localiter non mouetur, manente scilicet eadem distantia ad fixas partes mundi, etiam si corpus, seu locus extrinsecus materialiter mutetur; iuxta communem Philosophiam, & sensum. Nec obstat, quod spatium illud, ut sic, non est aliquid posituum reale; imo respectu Angeli, ut apparet, nec proprium quidem spatium, intra terminos videlicet reales interceptum. Si quidem relatio transcendentalis esse potest ad terminum etiam non realem; ut scientia ad priuationem vel negationem cognitam; potentie operatiue ad obiectum non existens. Praterquam quod presentia, quoque, seu vbi Angelicum, habet aliquam extensionem in ordine ad spatium; cuius proinde terminis ipsum quasi spatium intercipitur, ut dicemus. An vero eiusmodi relationes transcendentales sint verae relationes reales, & secundum esse; an potius secundum dici, hoc secundum nostrum modum concipiendi tantum, communis est difficultas omnibus eiusmodi relationibus transcendentibus; quam non est huius loci discutere: etsi nos ex communiori philosophia supponimus, eandem esse relationes reales.

8 Assertio IV. Idem vbi est immediatum fundamentum relationis realis presentie vel distantie eiusdem Angeli, a locis siue corporibus, a quibus per suam substantiam indistans vel distans est Angelus. Ita Suarez cit. 3. part. tom. 3. disp. 47. & 48. & hic lib. 4. c. 8. & consentiunt alij, qui eundem presentie modum agnoscunt; qui que simul fatentur, non solum corpus, sed etiam Angelum, per suam existentiam in loco habere, secundum entitatem substantie suae, realem relationem presentie vel distantie ad corpora, quibus adest, vel a quibus abest: tamen si Capreolus, Ferrariensis, & Caietanus existiment, non esse in substantia Angeli, etiam quando est in loco, relationem aliquam presentie vel distantie ad locum, quibus adest, vel a quibus abest: tamen si hoc est presentia ipsiusmet substantie Angeli ad locum, sed solum indistantiam negatiue. Quod etiam sentit Vasquez cit. c. 7. dum negat, Angeli per se, & secundum suam substantiam immediate, posse realiter distare, vel presentem esse alicui, siue corpori, siue alteri Angelo, siue loco, absque modo vnionis realis cum corpore in quo est, de quo dub. seq.

9 Ratio assertionis est. Quia simile Vbi, in corporibus est fundamentum eiusmodi relationis presentie vel distantie, neque haec relatio realis magis repugnat substantie Angeli, quam ipsum Vbi, ex quo oritur, ut pluribus dicitur dub. seq. vbi contrariam objectionem Vasquez, & aliorum dissoluemus. Neque ab hac conclusione dissentit Molina l. c. dum profundamento eiusmodi relationum assignat, ipsam substantiam Angeli; pro ratione autem fundandi actionem, qua Angelus tali vel tali loco constituitur est. Intelligi enim id debet de substantia Angeli affecta illo modo presentie, quem ibidem aperte agnoscit & tradit, ut dictum. Quod ipsum etiam indicauit Gregorius de Valentia q. 3. punct. 2. dum ait, earundem relationum fundamentum esse substantiam Angeli, cum negatione distantie.

10 Assertio V. Modus ille presentie, seu vbi Angelicum.

licum, etsi sit spiritualis, adeoque indiuisibilis ex parte subiecti, in ordine tamen ad locum seu spatium, in quo Angelus est, aliquo modo est diuisibilis, & constans ex pluribus partibus entitatibus, ex quibus quasi integratur, & constituitur, atque per spatium seu locum extensum quasi continuatur, & coextenditur, sine vlla ipsius Angeli coextensione. Hanc assertionem late defendit & explicat Suarez Metaph. disputat. 51. num. 36. & disp. 30. num. 49. 50. 51. & in 3. part. tom. 3. disp. 48. sect. 1. & hic lib. 4. cap. 17. & sequuntur multi recentiores, vt ex Vasquez fatetur Albertinus infra; etsi non solum repugnet Vasquez, qui suum etiam illum, quem in Angelo alicubi existentem, constituit modum vniionis realis cum corpore locante, solum dicit esse virtualiter extensum, sed etiam Albertinus citat. tom. 2. Prædicam. Quantit. quæst. seu coroll. 5. dubit. 5. qui itidem docet, Vbi illud Angelic. m., quod vna cum Molina & Suarez asseruerat antea, solum esse virtualiter diuisibile & extensum, formaliter autem plane indiuisibile, non solum in ordine ad subiectum, sed etiam in ordine ad locum seu spatium.

11 Sed probatur assertio primo. Quia pars aliqua huius Vbi potest amitti, vel etiam acquiri, manente reliqua. Vt cum Angelus existens in loco sibi adæquato, suo arbitratu, vt potest, minorem locum seu spatium occupat, vel eum existens in loco in adæquato, maiorem locum seu spatium occupat. Sitenim V. G. Angelus existens in loco quadripalmari, & contrahat se ad duos palmos, tunc ergo quando præsentia Angeli definit esse in duobus palmis; aut pars tantum aliqua ipsius vbi, quæ nempe duobus palmis respondebat, definit; aut nihil ipsius Vbi definit; sed manet totum vbi indiuisibile, sicut erat antea, aut totum vbi indiuisibile definit; & producit aliud de nouo adæquatum duobus palmis: non enim datur quartum. Si primum dicatur, habetur intentum. Secundum dici non potest. Quia si totum vbi maneret, tum Angelus esset in eodem loco adæquato, in quo erat antea: si quidem effectus quasi formalis & immediatus ipsius Vbi, est actualis, vt ita dicam vbiificatio; quæ cum nunc sit diuersa à præcedenti, impossibile est, vt Vbi sit plane idem & immutatum. Tertium etiam dici non potest; tum quia per se incredibile est, cessante Vbi ipsius Angeli, in parte solum aliqua loci, eo ipso cessare & definere totum Vbi, etiam in ea parte loci, in qua adhuc Angelus permanet. Tum quia inde sequeretur, si Angelus se contrahat successiue, futurum, supposita communi Philosophia, vt tunc corrumpantur & producantur infinita Vbi indiuisibilia, vnum immediate post aliud, quod plane est absurdum; si quidem inde etiam ulterius sequeretur, futura esse infinita instantia imediata, quandoquidem vnumquodque eiusmodi Vbi habet durationem suam intrinsecam indiuisibilem, nec vllum est assignare tempus vel instans, in quo non acquiratur nouum Vbi.

12 Secundo, simile argumentum fieri potest de motu Angeli continuo. Potest enim Angelus moueri motu continuo, vt supponimus. Ergo vel successiue acquirat Vbi extensum in ordine ad locum; vel in quolibet instanti temporis totum Vbi simul

amittit, & aliud nouum Vbi acquirat: Sed hoc fieri non potest, nisi infinita vbi, per infinita instantia sibi immediate succedentia, acquirantur. Si enim vel in vno instanti non acquiratur nouum Vbi priori corrupto; Ergo aliquantillo tempore intermedio non erit motus, sed quies; imo cum non sit maior, aut alia ratio de vno instanti intermedio, quam de alio; si in vno instanti intermedio non acquiratur nouum Vbi indiuisibile & adæquatum toti Angelo, in nullo acquiratur: vnde sequitur, nullum penitus nouum vbi eo motu ab Angelo posse acquiri. Quia cum vbi hoc Angelicum actu sit plane indiuisibile, fieri nullo modo potest, vt successiue vel in tempore acquiratur; sic enim alia pars post aliam acquireretur: Ergo fatendum est, in motu continuo Angeli successiue acquiri & amitti, aut Vbi extensum in ordine ad locum; aut infinita vbi totalia, adæquata & indiuisibilia, acinter se plane distincta ac diuersa: quod est absurdum.

13 Ad hoc vtrumque argumentum respondet, Albertinus loc. citat. concedendo, quod in motu continuo Angeli infinita indiuisibilia Vbi producantur & corrumpantur. Sed inde, inquit, nullum sequitur absurdum: eo quod hoc Vbi Angelicum, sicut est formaliter indiuisibile, & virtualiter diuisibile in ordine ad locum, habeat etiam suam durationem proportionatam, formaliter scilicet indiuisibilem, & virtualiter diuisibilem; ita vt quodlibet vbi duret per aliquod tempus indeterminatum, sicut duraret pars extensa ipsius vbi, si daretur vbi extensum. Sed hæc responsio minime satisfacit; tum quia admittit in rebus successiue infinitum actu; idque actu etiam ac reipsa successiue per transitum: quod est impossibile, vt suo loco dictum. Tum quia implicat contradictionem, vt si motus, aut extensio localis Angeli sit continua, idem plane Vbi vilo tempore etiam indeterminato permaneat; cum in quolibet non solum tempore, sed etiam instanti temporis, acquiratur aliquod nouum Vbi: si enim hoc non fieret; iam aliquo tempore intermedio esset quies, ac proinde motus non esset continuus, quod est contra hypothesin.

14 Tertio. Sicut se habet vniõ spiritualis animæ rationalis ad corpus, ita se habet Vbi Angelicum ad locum, vt communiter concedunt etiam oppositæ sententiæ auctores: sed vniõ hæc, licet in se & ex parte subiecti siue animæ spiritualis sit, tamen in ordine ad corpus est diuisibilis: quia cum brachium V. G. homini abscinditur, pars huius vniõnis, cum ipso brachio, destruitur: reliqua autem vniõ cum reliquo corpore permanet. Item cum homo per augmentationem siue diminutionem etiam continuam crescit aut decrescit, non continuo tota vndiquaque noua & indiuisibilis vniõ cum toto corpore producit, vel amittitur; sed pars post partem: alioquin aut continua esse non poterit ea mutatio, contra communem Philosophiam; aut sequeretur, infinitas eiusmodi vniõnes per infinita instantia sibi immediate succedentia fuisse productas; quod plane est absurdum, ex dictis. Idem argumentum fieri potest de simili vniõne vel præsentia corporis Christi cum speciebus.

15 Ad hoc argumentum Respondet Albertinus loc. citat. hæc duo exempla, nihil probare. *Dicitur enim, inquit, quod quando anima desinit informare (v. nam partem corporis); vel quando corpus Christi desinit esse in aliqua parte hostiæ, tunc totum vbi corrumpitur, & producit aliud de nouo. Sed hoc plane videtur incredibile, vt dictum.*

16 Contra nostram vero sententiam obiicitur, quod in ipsis terminis videatur implicare, vt res spiritualis sit extensa in ordine ad locum, præsertim si ex parte subiecti non sit extensa; cum vnaquæque forma det effectum & rationem suam formalem suo subiecto, quam habet. Respondetur, id non esse impossibile; quod ostenditur variis exemplis. Tum quia spirituali qualitati non repugnat compositio & diuisibilitas secundum intentionem; imo nec secundum extensionem (in habitibus) in ordine ad obiecta. Tum quia non repugnat vnioni animæ in ordine ad corpus, vt dictum. Tum quia si Angelus esset in pluribus locis discretis in adæquatis, vt absoluta saltem DEI potentia fieri posse nemo negauerit, haberet sane in eodem subiecto indiuisibili plura eiusmodi vbi partialia re ipsa distincta: sicut etiam corpus Christi in diuersis locis, sub diuersis speciebus existens, habet plane diuersa eiusmodi vbi partialia: Ergo non repugnant etiam in eodem subiecto plura eiusmodi partialia vbi in ordine ad diuersas partes loci seu spatii. Nihilominus enim vbi hoc suam rationem formalem, quam habet, etiam communicabit subiecto; non quidem faciendò, vt illud in seipso etiam immediate sit extensum, in ordine ad locum; hoc enim proprium est quantitatis præstare: sed vt habeat vbi extensum, in ordine ad locum; cum tamen ipsum subiectum, secundum entitatem suam, indiuisibiliter sit totum non minus sub qualibet parte huius vbi, quam in qualibet parte loci seu spatii.

17 Assertio VI. Angelus existens in hoc vniuerso, necessario est in loco, etiam extrinseco & corporeo: nec vero vsquam, aut vilo modo existere potest absque illo intrinseco modo præsentis seu vbi localis. Primam partem tradunt Alensis 2. part. quæstione 3. mem. 1. vbi dicit, Angelum necessario *intra locum aliquem corporeum contineri.* Idem sentit Durandus citat. quæstione secunda, & aperte hic Molina loc. citat. Suarez libro quarto, capit. tertio, numero tertio, & capit. sexto, numero 14. & Albertinus tom. 2. Præd. Quant. coroll. quinto, dubio primo, & videtur communis; tamen contrarium, vt vidimus, asserant Sanctus Thomas in 1. sent. loc. citat. & cum eo nonnulli Thomistæ alii, qui docent, Angelum esse in loco per solam operationem transeuntem, vt dicemus dubio sequenti. & præter hos etiam Vasquez disputat. 188. cap. septimo. Probatur & declaratur assertio. Quia Angelus est in loco extrinseco, per ipsam intimam præsentiam, seu instantiam substantiæ suæ ab eo loco, ex dictis: at vero supposita lege Dei ordinaria, & conditione præsentis vniuersi, Angelus in hoc vniuerso existens, necessario est per suam substantiam indistans, adeoque præsens alicui loco extrinseco & corporeo; siquidem vacuum nullum in hoc vniuerso datur; nec est vllum spatium sine corpore; Ergo vbi vbi existat Angelus, in hoc vni-

uerso, necessario est in aliquo loco corporeo extrinseco.

18 Addit Alensis, & consentit Suarez capite secundo. numero decimo, nec posse quidem Angelum, secundum ordinariam Dei legem, extra vniuersum hunc mundum se constituere; etsi sua natura posset, nisi ordo vniuersi à Deo constitutus, siuelex Dei extrinseca obstaret; de quo dubito; quia sicut Angelus natura sua non potest discontinuare inter se corpora; constituendo vacuum; ita etiam forte non potest se, aut aliquid aliud, per naturæ vires, extra totum vniuersum in nihilò, vt ita dicam; constituere; propter eam, quam vniuersum ipsum, omnesque eius partes sua quasi natura postulant, vnionem & conjunctionem.

19 Secundam partem tradunt Molina, Suarez, Albertinus loc. citat. & indicat Alensis loc. citat. & fauent alii eius modi assertores, contra Vasquez, qui putat, Angelum posse suo arbitratu se absoluerè ab omni modo præsentis localis, non tantum in particulari, sed etiam vniuersim, vt dicemus, & ex instituto refellemus dub. sequenti. Ratio assertionis breuiter est. Quia sicut existere absque duratione, aut durationis momento, nihil potest; nec motus esse sine tempore; ita existere substantia creata non potest nisi alicubi, seu cum habitudine ad locum, seu loci spatium, cui aliquo modo adæquetur; multo minus esse alicubi potest, nisi per vbi; seu modum illum intrinsecum ad vbi spectantem. Tum quia vbi illud, ex dictis, non dependet à loco extrinseco; potest enim esse & permanere idem vbi, etiam mutato, imò penitus sublato loco extrinseco; modo ipsum mobile sit immotum: Ergo siue Angelus sit, vel constituatur intra hoc vniuersum, siue extra, vt reuera esse potest, vbi que tamen eodem modo habebit suum illud vbi intrinsecum. Plura Suarez hic capit. octauo, num. 13.

Idem indicant Aristoteles 4. Physic. capit. 1. vbi sentit, ea quæ sunt, esse alicubi. Et Tullius Tusc. 1. air; *Id quod est, nusquam esse non potest.* Et Hilarius capit. quinto in Matth. dicit, *Omne quod creatum est, alicubi esse;* vt bene Molina loc. citat. Nec obstat, quod Angelus suo arbitratu desererè potest hoc vel illud vbi; sæpe enim accidens aliquod particulare in indiuiduo à subiecto potest separari; non tamen vniuersim; vt hæc vel illa figura à quantitate; non tamen omnis figura; hæc vel illa intensio à qualitate, non tamen omnis. &c. hic vel ille locus à corpore, non tamen omnis.

Obiicit contra traditam hæc tunc doctrinam. Sicut se habet res ad *Quando*, seu durationem, & esse in tempore, ita etiam ad *vbi*, seu esse in loco; sed neque duratio, saltem permanens, neque esse in tempore; dicit modum intrinsecum à parte rei distinctum ab ipsa existentia rei; Ergo neque *vbi* est modus intrinsecus à parte rei distinctus ab existentia rei. Maior probatur. Quia duo illa prædicamenta *vbi* & *Quando* ab Aristotele & Philosophis inter se quasi ex æquo condistinguuntur; & Esse in tempore, & Esse in loco, simili modo & ratione de re prædicari videntur. Minor de duratione à parte rei non distincta ab existentia rei videtur communior in Philosophia sententia; quam speciatim tradunt Ockam in 2. quæstione, 10. Gabriel in 2. dist. 2.

quæst. 1. art. 1. Suarez Metaph. tom. 2. disputat. 50. sec. 1. num. 5. & significant Scotus in 2. d. 2. quæst. 1. Bassolis quæst. 1. art. 3. Capreolus q. 2. art. 1. & 3. & Soncinnasibidem.

Respondeo primo, minorem non esse certam. Primo enim fatendum est, saltem durationem rei successivam, scilicet motum & tempus intrinsecum, esse aliquid à parte rei distinctum ab ipsa existentia rei permanentis, quæ mutatur aut tempore mensuratur, puta motum & durationem nutritionis, augmentationis, ab ipsa existentia animalis quod nutritur & augetur. Secundo valde probabile est, ipsam etiam durationem permanentem cuiusque rei, ab ipsa re seu existentia rei, à parte rei, seu ex natura rei esse distinctam. Ita docent Richardus in 2. distin. 2. q. 1. a. 1. Mairon q. 2. Argentina quæstion. 1. articu. 1. quos sequuntur Conimbricenses lib. 4. Physic. cap. 14. quæst. 2. artic. 2.

Ratio est. I. Existentia rei esse potest sine duratione; ut si res in instanti per primum sui esse incipiat, & simul in eodem instanti per vitimum sui esse desinat, ut fieri posse, contra Ariminensem, alibi diximus, & concedit etiam Suarez tom. 1. Metaph. disput. 19. sec. 9. num. 8. II. Vtraque habet conceptum primo intentionalem, plane diversum, quorum unus non est alius, nec includit alium: quia ratio existentie solum in eo consistit, ut res sit extra suas causas; duratio vero moram & perseverantiam eiusdem existentie significat. III. Sicut hoc vel illud Vbi est separabile à re, non tamen omne Vbi; ita etiam hæc vel illa, tanta vel tanta duratio est separabilis à re & existentia rei: esto duratio uniuersim non esset separabilis ab existentia rei. IV. Existentia & duratio sine æternitas Dei distinguuntur inter se, virtute, ut suo loco dictum: Ergo existentia & duratio rei creatæ inter se distinguuntur à parte rei. V. Si tempus non distingueretur à parte rei ab existentia, tunc non posset poni in prædicamento; siquidem existentia per se in prædicamento non ponitur.

Nec obstat, quod creatio & conseruatio rei à parte rei non distinguantur; cum tamen creatio tendat formaliter in existentiam rei; conseruatio autem in eiusdem rei durationem. Respondetur enim negando eam esse rationem creationis & conseruationis. Vtraque enim formaliter tendit in existentiam rei, hoc solum discrimine, quod creatio cum nouitate essendi, conseruatio sine nouitate essendi; quæ sola connotatione extrinseca differunt. Dices. Existere in vnico solū instanti, non est aliquid à parte rei distinctum ab existentia. Ergo nec duratio. Respondetur negando consequentiam, quia duratio dicit modum existentie, rei existentis superuenientem; non autem sola existentia per vnicum instant.

Quia tamen etiam opposita sententia probabilis est, & multis forte magis probatur; responderi potest secundo, discrimen esse inter Vbi & durationem. Nam Vbi per se est terminus motus localis distincti ab ea mutatione, quæ res producitur: duratio vero non est per se terminus alicuius eiusmodi motus; ac proinde ratio nulla est, cur hæc ab existentia à parte rei distingui dicatur. Deinde duratio solum dicit, perseverantiam & permanentiam ipsius existentie: permanentia verò rei prioris, ut sic, non dicit aliquam mutationem eius rei; sed potius constantem & im-

mutatum statum seu conditionem: acquirere autem hunc vel illum locum, cum idem sit, quod moueri localiter, dicit intrinsecam mutationem rei existentis superuenientem. Nec obstat, quod res in prima sui creatione vel productione est in loco & acquirit locum absque mutatione locali. Nihilominus enim, quia id ipsum esse in loco, ex se & sua natura potest esse terminus motus localis rei existentis superuenientis, satis patet, id esse aliquid à parte rei ab ipsa existentia distinctum. Adfert quidem Suarez tom. 2. Metaph. disput. 50. sect. 2. num. 19. alias rationes discriminis inter Vbi & durationem rei: sed quæ parum solidæ videntur.

DVBIVM III.

Per quidnam formaliter Angelus sit in loco; seu quæ sit Angelorum ratio existendi in loco.

S. Thom. 1. p. q. 52. a. 7.

Corpora in loco circumscriptiuo formaliter esse per quantitatem, omnes consentiunt; sed per quidnam Angelus, seu substantia alia incorporea, ut anima rationalis, cum sit quantitatis experta, formaliter, proprie & immediate sit in loco, valde controuertitur inter Theologos. Et referuntur hæc de re septem vel octo sententiae, ut fere referunt etiam Gregorius de Valentia quæstione tertia, pun. 2. Vasquez disp. 188 & Suarez hic lib. 4. à cap. quarto, tametsi forte re ipsa non omnes dissentiant, ut dicemus.

Prima sententia est, Angelum esse in loco, per qualitatem, seu proprietatem quandam diuinitus ei superadditam. Pro hac communiter refertur Aletensis 2. part. quæstion. 32. mem. 1. Sed quem, etsi obscurius locutum, Suarez tamen capit. secundum, numero decimo, benigniore sensu explicat, ut per proprietatem illam (non enim vocat qualitatem) solum intellexerit, extrinsecam Dei legem, qua fit, ut Angelus semper aliquo corpore contineatur, ut dub. præced. assert. 6. dictum.

Secunda sententia est, Angelum formaliter esse in loco per operationem transeuntem. Ita docent Egidius in prim. distinct. 37. 2. part. articulo primo quæstione prima. Ferrariensis 3. contigent. cap. 68. & plane videtur olim fuisse sententia Sancti Thomæ in 1. distin. 37. quæstion. tertia, ut retulimus dubio primo, assertionem secunda; siquidem ibidem etiam asserit, Angelum nullibi fore, si nusquam operetur ad extra: quod ita etiam docent citati; referentes etiam pro eadem sententia Sancti Thomæ hic quæst. 52. art. 1. sed immerito, ut dicemus.

Tertia sententia est, Angelum formaliter esse in loco, aut per operationem transeuntem, aut per aliquid instar operationis, seu actiue, seu passiue, dum nempe Angelus præest loco, eumque conseruat, aut tuetur &c. Ita docuit Sanctus Thomas quodlib. prim. articulo quarto, & sequitur Capreolus in 2. distinct. 2. quæstione 1. articu. 1. conclus. prim. qui ex Sancti Thomæ ibidem.